

Úvod	3
1. Zásobení energií	5
1.1. Primární energetické zdroje a výroba elektrické energie ve světovém měřítku	5
1.2. Primární energetické zdroje a výroba a spotřeba elektrické energie v ČSSR	8
1.2.1. Struktura primárních energetických zdrojů	8
1.2.2. Výroba a spotřeba elektrické energie	8
1.3. Spojená elektrizační soustava států RVHP	13
1.4. Železniční doprava a spotřeba energie v železniční dopravě v ČSSR	15
1.4.1. Železniční doprava	15
1.4.2. Měrná spotřeba energie	16
1.5. Jaderná energetika	17
1.6. Nekonvenční zdroje energie	18
1.6.1. Fotovoltaické měniče	18
1.6.2. Termoelektrické měniče	19
1.6.3. Termoemisní (termoelektronové) měniče	19
1.6.4. Magnetohydrodynamické (MHD) měniče	19
1.6.5. Elektrochemické zdroje proudu	19
1.6.6. Využití sluneční energie	20
1.6.7. Geotermická energie	20
2. Elektrické parametry venkovních vedení	21
2.1. Činný odpor (rezistance) R	22
2.1.1. Vliv teploty na velikost činného odporu	22
2.1.2. Vliv skin efektu na velikost činného odporu	23
2.1.3. Vliv ztrát v železe na velikost činného odporu	24
2.1.4. Vliv slanění na velikost činného odporu	25
2.1.5. Ohmický odpor země	25
2.2. Indukčnost L	25
2.2.1. Výpočet indukčnosti 1 vodiče dvou vodičového vedení	26
2.2.2. Indukčnost jedné fáze trojfázového, trojvodičového vedení	29
2.2.3. Indukčnost u vedení se svazkovými vodiči	34
2.3. Činný svod G	34
2.4. Kapacita C	37
2.4.1. Výpočet potenciálových součinitelů	39

2.4.2.	Kapacita třífázového, třívodičového vedení bez zemnicího lana	42
2.4.3.	Kapacita třífázového transponovaného vedení bez zemnicího lana	46
2.4.4.	Vyjádření provozní kapacity a dílčích kapacit pomocí potenciálových součinitelů u transponovaného vedení ...	49
2.4.5.	Zjednodušené vyjádření provozní kapacity a dílčích kapacit	49
3.	Přenos a rozvod elektrické energie	51
3.1.	Přenosové rovnice pro napětí a proud	55
3.1.1.	Řešení přenosu exaktní metodou	55
3.1.2.	Řešení přenosu náhradními články	57
3.2.	Přenosové rovnice pro výkon	64
3.3.	Některé zvláštní případy přenosu	66
3.3.1.	Vedení zakončené vlnovou impedancí $Z_2 = Z_V$	66
3.3.2.	Vedení naprázdno ($Z_2 \rightarrow \infty$), Ferrantiho efekt	67
3.3.3.	Vedení nakrátko $Z_2 = 0$	69
3.4.	Sériová kompenzace	70
3.5.	Paralelní kompenzace	73
3.6.	Napěťové poměry na vedení	75
3.7.	Přenosová schopnost elektrických vedení	76
3.7.1.	Oteplení jako kritérium přenosové schopnosti	79
3.7.2.	Úbytek napětí jako kritérium přenosové schopnosti	80
4.	Přechodové jevy v elektrizačních soustavách	83
4.1.	Zkratky v elektrických rozvodech	83
4.1.1.	Druhy zkratů	83
4.1.2.	Příčiny vzniku a účinky zkratů	85
4.1.3.	Průběh zkratového proudu	87
4.1.4.	Časový průběh zkratových proudů se zřetelem na vývin stejnosměrné složky	90
4.1.5.	Výpočet zkratových proudů pomocí složkových soustav ...	96
4.1.6.	Zemní spojení	102
4.1.7.	Výpočet zkratů pomocí procentních hodnot impedancí	105
4.1.8.	Příklad výpočtu zkratu v elektrizační soustavě	109
4.2.	Přepětí	113
4.2.1.	Elektrická pevnost zařízení	114
4.2.2.	Dočasná přepětí	115
4.2.3.	Spínací přepětí	115
4.2.4.	Atmosférická přepětí	117
4.2.5.	Ochrana před přepětím	117
4.2.6.	Koordinace izolace	118
5.	Elektrická instalace drážních objektů	120
5.1.	Dělení dokumentace staveb	120
5.2.	Výchozí podklady pro vypracování projektu elektroinstalace ...	122
5.3.	Rozvod elektrické energie	124
5.4.	Návrh světelných a zásuvkových obvodů	125

5.4.1. Hlavní zásady při projektování osvětlení	125
5.4.2. Výpočet vnitřního osvětlení	128
5.4.3. Údržba osvětlovací soustavy	129
5.5. Dimenzování elektroinstalačních součástí	129
5.5.1. Výpočtové zatížení	129
5.5.2. Dimenzování vodičů a kabelů	130
5.6. Jištění	132
5.6.1. Umisťování jisticích přístrojů	132
5.6.2. Řazení jisticích přístrojů z hlediska selektivity	133
5.6.3. Jištění vodičů a kabelů před přetížením a zkraty	133
5.6.4. Jištění spotřebičů	134
5.6.5. Jištění rozvodných přístrojů	134
5.6.6. Jištění motorů	134
5.7. Ochrana před nebezpečným dotykovým napětím	135
5.8. Ochrana objektu před úderem blesku	141
6. Elektrická trakce a elektrická vozba	142
6.1. Druhy vozby, trakce, vozidel; elektrická trakce závislá a nezávislá	142
6.1.1. Elektrická trakce závislá - elektrická vozba	143
6.2. Význam elektrické vozby na železnicích pro dopravu a energetiku	143
6.2.1. Elektrizace drah v Evropě	145
7. Napájení elektrizovaných drah	147
7.1. Trakční napájecí proudové soustavy (TNPS)	147
7.1.1. Stejnoseměrné trakční napájecí soustavy	149
7.1.2. Jednofázové soustavy průmyslového kmitočtu	150
7.1.3. Jednofázové trakční napájecí soustavy sníženého kmitočtu	152
7.1.4. Trakční napájecí proudová soustava 2 x 25 kV, 50 Hz ..	154
7.1.5. TNPS užívané v ČSSR a v zahraničí	154
8. Pevná elektrická trakční zařízení	156
8.1. Způsoby napájení drah elektrizovaných stejnosměrnými TNPS ...	156
8.1.1. Jednostranné napájení	156
8.1.2. Dvoustranné napájení	158
8.1.3. Čtyřstranné napájení	160
8.2. Trakční napájecí stanice (TNS)	161
8.2.1. TNS pro soustavu 3 kV ss - trakční měničrny	161
8.2.2. TNS pro soustavu 25 kV, 50 Hz - trakční transformovny	163
8.2.3. Paralelní spolupráce trakčních transformoven 25 kV, 50 Hz	167
8.3. Trakční vedení	169
8.3.1. Druhy trolejového vedení	169
8.3.2. Sestavy trakčního vedení užívané na ČSD	171
8.4. Napájení zabezpečovacích zařízení	173
8.4.1. Napájení TZZ pracujícího s frekvencí 50 Hz - obr.8.15	174
8.4.2. Napájení TZZ pracujícího s frekvencí 75 Hz s rozvodem 3 x 6 kV, 75 Hz	175

8.4.3. Napájení TZZ pracujícího s frekvencí 75 Hz s rozvodem 3 x 6 kV, 50 Hz	178
8.4.4. Ovládání napájení TZZ	179
8.4.5. Příkony zabezpečovacího zařízení	180
8.4.6. Požadavky na napájení TZZ	180
8.4.7. Napájení staničního reléového zabezpečovacího zařízení	
9. Pohon vozidel s nezávislou elektrickou trakcí	181
9.1. Deselelektrická hnací vozidla	181
9.1.1. Provozní vlastnosti deselelektrických vozidel	183
9.1.2. Energetické vlastnosti DE vozidel kolejových	183
9.2. Turboelektrická hnací vozidla	186
9.3. Elektrická akumulátorová (EA) hnací vozidla	188
9.3.1. Trakční obvod a vlastnosti EA vozidel	189
9.3.2. Vlastnosti akumulátorů	191
10. Dynamika a energetika jízdy vozidel s elektrickou trakcí	194
10.1. Značení veličin, ukazatelů a jednotky v elektrické trakci ...	194
10.2. Vozidlo (vlak) jako hmotný bod	196
10.2.1. Síly působící při jízdě vlaku	196
10.2.2. Jízdní odpor vozidla (vlaku) F_0	196
10.2.3. Odpor ze setrvačnosti hmoty vozidla (vlaku) F_a	197
10.2.4. Brzdná síla F_b	199
10.2.5. Odpor ze stoupání F_g	199
10.2.6. Přídavný odpor z oblouku F_r , redukované stoupání	200
10.3. Tažná síla a trakční charakteristiky elektrických hnacích vo- zidel	201
10.3.1. Charakteristiky ss sériových trakčních motorů (TM) při jejich největší výkonnosti	201
10.3.2. Adheze, tažná síla na mezi adheze	203
10.4. Rovnice jízdy vlaku	205
10.5. Fáze jízdy vlaku	206
10.5.1. Rozjezd	207
10.5.2. Jízda konstantní rychlostí	207
10.5.3. Výběh	207
10.5.4. Brzdění	208
10.6. Diferenciální rovnice jízdy vlaku	208
10.6.1. Princip grafické derivace a integrace	209
10.6.2. Řešení DR jízdy vlaku na analogových počítačích	211
10.6.3. Řešení DR jízdy vlaku na číslicových počítačích	214
10.7. Výkony a spotřeba energie při jízdě vlaku	214
10.7.1. Pohybová energie vlaku	215
10.7.2. Spotřeba elektrické energie pro jízdu vlaku	217
11. Elektrický trakční motor	219
11.1. Druhy elektrických trakčních motorů	219
11.2. Konstrukční uspořádání stejnosměrného točivého stroje	221
11.3. Základní jevy ve stejnosměrném stroji	224
11.3.1. Magnetizační charakteristika stejnosměrného stroje ..	224

11.3.2. Indukované napětí v kotvě ss stroje	226
11.3.3. Točivý moment stejnosměrného stroje	226
11.4. Elektromechanické charakteristiky ss sériového motoru	227
11.5. Způsoby regulace otáček a momentu ss sériového motoru	230
12. Klasické způsoby regulace výkonu trakčních motorů	231
12.1. Druhy kontaktní regulace u hnacích vozidel pro stejnosměrné TNPS	231
12.1.1. Skupinové spínání trakčních motorů	231
12.1.2. Regulace napětí předřadným odporníkem	233
12.1.3. Zeslabování buzení trakčního motoru	236
12.1.4. Charakteristiky stejnosměrného hnacího vozidla s klasickou regulací	239
12.1.5. Přejchod ze sériového na sérioparalelní řazení TM ..	242
12.1.6. Charakteristika trakční výkonnosti ss hnacího vozidla	244
12.1.7. Měrný (hmotný) výkon hnacího vozidla. Adhezně využitelný výkon	247
12.1.8. Účinnost ss hnacích vozidel s klasickou regulací při rozjezdu	249
12.2. Kontaktní regulace u hnacích vozidel pro TNPS 25 kV, 50 Hz.	252
12.2.1. Vysokonapěťová regulace u čs. lokomotiv 25 kV, 50 Hz	252
12.2.2. Indukované napětí a charakteristiky TM vozidla 25 kV, 50 Hz s kontaktní regulací	254
12.2.3. Trakční charakteristika hnacího vozidla 25 kV, 50 Hz s klasickou regulací	255
13. Regulace výkonu trakčních motorů polovodičovými statickými měniči	257
13.1. Tyristorové pulsní měniče výkonu stejnosměrného proudu	260
13.1.1. Snižovací zapojení pulsních měničů	260
13.1.2. Zvyšovací zapojení pulsního měniče	263
13.1.3. Řízení pulsních měničů	265
13.1.4. Plynulé zeslabování buzení pomocí tyristorů	268
13.1.5. Vliv vozidel s pulsními měniči na stejnosměrnou TNPS	270
13.1.6. Energetická hospodárnost pulsní regulace	271
13.2. Bezkontaktní regulace napětí hnacích vozidel 25 kV, 50 Hz ..	273
13.2.1. Polořízený usměrňovací můstek	276
13.2.2. Jalový výkon a vlivy na napájecí soustavu při tyristorové regulaci jednofázových vozidel	277
13.2.3. Účinník první harmonické proudu vozidla a faktor výkonu	279
13.3. Hnací vozidla s troj- a vícefázovými trakčními motory	280
14. Elektrodynamické brzdění	282
14.1. Elektrodynamická odporová brzda	283
14.1.1. Vícemotorová brzdná spojení	286
14.1.2. Cize buzená a pulsně řízená odporová brzda	287

15. Jmenovitý výkon, oteplování a ochlazování trakčního motoru	291
15.1. Dovolené oteplení a třídy izolace	293
15.2. Ztráty energie v trakčním motoru	294
15.3. Rovnice oteplování a ochlazování trakčního motoru	295
15.4. Způsoby chlazení a časová konstanta trakčního motoru	298
15.5. Stanovení průběhu oteplení TM při proměnlivém zatěžování ..	299
16. Elektrická trakční vozidla	303
16.1. Typy elektrických trakčních vozidel	303
16.2. Výpočty elektrických trakčních vozidel	305
16.3. Elektrická část elektrických trakčních vozidel	317
16.4. Mechanická část elektrických trakčních vozidel	319
16.5. Výroba elektrických trakčních vozidel	319
17. Elektrické městské dráhy	323
17.1. Tramvajové dráhy	324
17.1.1. Tramvajové tratě	325
17.1.2. Dynamika a energetika tramvajové dopravy	326
17.1.3. Napájení tramvajových drah	327
17.1.4. Tramvajové vozy	331
17.2. Trolejbusové dráhy	335
17.2.1. Dynamika a energetika trolejbusové dopravy	336
17.2.2. Napájení trolejbusových drah	337
17.2.3. Trolejbusy	337
17.3. Metro	341
17.3.1. Dynamika a energetika podzemních drah	341
17.3.2. Napájení metra	345
17.3.3. Vozy metra	346
18. Nepříznivé účinky elektrické trakce	349
18.1. Vliv zemních proudových polí na korozi kovových zařízení uložených v zemi	349
18.1.1. Umělá zemní proudová pole	350
18.1.2. Měření zemních proudových polí	351
18.1.3. Měření na stávajícím zařízení	355
18.1.4. Ochrana úložných zařízení proti korozi bludnými proudy	356
18.2. Vliv jednofázových drah na symetrii sítě vvn	359
18.2.1. Jednofázové připojení	360
18.2.2. V-spojení	361
18.2.3. Možnosti omezení nesymetrie	363
19. Vzájemné vlivy elektrických zařízení	365
19.1. Přístup ke stanovení přímé interakce odběru (spotřebiče) a energetické sítě	366
19.2. Přístup ke stanovení kapacitních vlivů	367
19.3. Přístup ke stanovení indukčních vlivů	368
19.4. Přístup ke stanovení galvanického vlivu	371
19.5. Ochranná opatření proti "vlivům"	372

Literatura	373
Obsah	376